

Hvordan håndterer man generationskonflikter?

"Se, jeg sender profeten Elias til jer, før Herrens dag kommer, den store og frygtelige. Han skal vende fædres hjerte til deres sønner og sønners hjerte til deres fædre" (Mal 3,23-24).

Hovedtanke

Generationskonflikter er lige så gamle som menneskeheden. Ved hjælp af oprigtig interesse for hinanden kan de blive til konstruktiv energi i familie og menighed.

Introduktion

"Som generationskonflikt betegner man enten en konfliktsituation mellem de unge og deres egen forældregeneration eller – mere generelt – opgøret mellem to forskellige generationer, der tit er præget af gensidige fordomme.

I første omgang betegner begrebet et internt sammenstød mellem ung og gammel i familien, et udbredt fænomen i samfundet. Der findes fx en generation "ungdom", der ikke føler sig respekteret af "de gamle", eller som har en divergerende holdning eller mening om visse emner – og omvendt ...

I al almindelighed opstår generationskonflikter på grund af kulturelle, sociale eller økonomiske modsætninger generationerne imellem, altså mellem forskellige aldersgrupper ... Der findes fx etablerede, ældre generationer, der sidder i magtens nøglepositioner, og som ikke ønsker at afgive deres magt. Ergo ryger de i konflikt med de yngre generationer, der endnu ikke er etablerede, eller med deres repræsentanter ... Dertil kommer forskelle med hensyn til værdinormer og interessemodsætninger generationerne imellem" (Wikipedia, „Generationenkonflikt“, 01.05.2018).

Bibelen skildrer også konfliktsituationer generationerne imellem: Abraham-Sarah vs. Ismael; Isak-Rebecca vs. Esau; Jakob vs. hans tolv sønner, Manoa - hans kone vs. Samson; Eli vs. hans to sønner; David vs. Absalom o.m.a. Det kan derfor ikke undre, at generationskonflikter også er på dagsordenen i kristne familier. De behøver ikke at være ødelæggende, men kan tackles konstruktivt. I denne uge vil vi se på, hvordan det kan lade sig gøre.

Pragmatisme versus idealisme

1 Kong 16,29-17,1

Hvilken indstilling kendetegner kong Akab?

Hvilken indsigt skal tørken føre til?

Baggrund

"Akab søger godt naboskab med sidonierne i kongeriget mod nord (fønikerne). Alliancen betyder politisk og økonomisk stabilitet for Nordriget, men den styrker samtidig den kanaanæiske og den fremmede religions indflydelse. Akab bliver på den måde mere involveret i afgudsdyrkelsen, end hans forgængere var" (SEB).

Akab er en dreven realpolitiker. Han følger sin far Omris forbillede og fremmer afgudsdyrkelsen, idet han får etableret et Ba'alstempel og opstillet en Ashera-pæl i den nyanlagte hovedstad Samaria. Ved at gifte sig med Jezabel, sidonierkongens datter, sikrer han sit riges nordgrænse og øger folkets velstand. Den deraf følgende religions-sammenblanding (synkretisme) tager han med i købet. I hans øjne er de økonomiske og politiske fordele prisen værd. Kompromisser er en del af det politiske spil. Efter profeten Elias' opfattelse er denne situation uudholdelig. Hans navn siger alt: "Eli-ja – Min Gud er Jahve!" Med en højtidelig ed forudsiger han en tørke, der først ender på hans befaling. Så skal det blive tydeligt, at Ba'aldyrkelsen er menings- og nyttesløs. Til forskel fra den pragmatiske konge er Elias drevet af principper. Han praktiserer sin religiøse overbevisning konsekvent og er ikke bange for med overbevisning at stå inde for den over for kongen.

Til fordybelse

Elias gemmer sig i Sarepta, et sted ved Middelhavskysten. Da enkens søn dør, opfylder Gud Elias' bøn om at vække ham til live igen. Mor og søn genforenes, og sammen klarer de krisen.

Til eftertanke

Er jeg til hverdag mere styret af nyttetænkning end af principper? Hvordan kan man skelne mellem reelle og luskede kompromisser?

Gensidige beskyldninger

1 Kong 18,1-2.
15-20

Hvordan skal styrkeprøven mellem kongen og profeten afgøres?

Baggrund

Lang tid efter (v. 1) – Jesus og Jakob taler om tre og et halvt år (Luk 4,25; Jak 5,17) – får Elias at vide af Gud, at han skal træde frem for Akab. Dermed sætter han sit liv på spil, for kongen har ladet lede efter ham alle vegne (v. 10).

Mødet mellem de to er kort og intenst. Akab hilser på profeten med sarkasme: "Nå, dér er du, som styrter Israel i ulykke!" (v. 17). For ham er sagen klar: Elias' forbandelse har påført folket og landet stor skade og været en stor økonomisk belastning for kongehuset (v. 5). Så den skyldige er hermed fundet. Alligevel lader kongen ham ikke dræbe, for Elias har jo endnu ikke tilbagekaldt forbandelsen.

Elias går til modangreb. "Det er ikke mig, der styrter Israel i ulykke, men dig og din fars hus, fordi I har svigtet Herrens befalinger, og fordi du følger Ba'alerne" (v. 18).

Der er beviser nok: den udbredte afgudsdyrkelse (Jeroboams synder 16,29-33), ægteskabet med Jezabel, en hedensk kvinde, der bragte 450 Ba'al-profeter og 400 Ashera-profeter til landet (v. 19) – kort og godt det hidtil største brud på pagten, nogen konge i Israel havde begået (16,33).

Elias opfordrer kongen til en sidste styrkeprøve på Karmels bjerg. Det indlader Akab sig på.

Til fordybelse

Genstand for kontroversen mellem kongen og profeten er Guds pagt med Israel. Mens Akab kompromitterer pagten ved hjælp af (religiøns)politiske tiltag, kræver Elias konsekvent og kompromisløs loyalitet over for Gud og hans lov. Ved styrkeprøven på Karmel viser det sig, hvem der har retten og Gud på sin side. Det er en sejr over hele linjen – Ba'al-præsterne dræbes selvsamme dag.

Til anvendelse

Det er også typisk nu om dage, at man giver hinanden skylden. Den, der har de bedste argumenter, vinder (ikke altid). For det meste ender det med vindere og tabere. Men de, der hoverer over andre, har mistet dem – det er en tvivlsom sejr.

"Jeg er ikke mere værd end mine fædre"

1 Kong 19,1-4

Hvilken overraskende konklusion når Elias frem til?

Hvad fører ham frem til den erkendelse?

Baggrund

Da Jezabel får kendskab til, hvilket blodbad Elias har anrettet ved at dræbe hendes præster, truer hun profeten med øjeblikkelig og grusom hævn. Hvor alvorligt hun mener det, viser den ed, hun understreger sin trussel med. Guds dom på Karmel har tydeligvis gjort indtryk på Akab.

Da Elias hører om dødstruslen, bliver han blød i knæene. "Så blev Elias rædselsslagen. Han løb for sit liv og flygtede til Be'ersheba i det sydlige Juda" (v. 3). Kort tid forinden havde han endda frygtløst forsvaret Guds ære og vundet sejr over hele linjen, men pludselig bliver troshelten til en bangebuks, der gemmer sig for dronningens håndlangere i det yderste hjørne af broderlandet.

I ørkenen går det op for ham: det, han havde bebrejdet folket – nemlig at bøje sig for udefra kommende pres og springe over, hvor gærdet er lavest (18,21) – det gør han nu selv. Han bliver skamfuld over at være løbet sin vej i panik på grund af en kvindes ord.

Til fordybelse

"Jeg er ikke mere værd end mine fædre". Denne selverkendelse kan blive begyndelsen til forsoning og konfliktløsning mellem skyldige – dem, der svigter og (selv)retfærdige. Når de (selv)retfærdige – der har sandheden og retten på deres side – stiger ned fra deres piedestal og stiller sig på samme stude som dem, der svigter, får disse chancen for at indrømme egne fejl og erkende deres skyld. Den vise tager det første skridt.

Til anvendelse

I konflikten mellem ungdommen og forældregenerationen er det tit "idealisterne" (de unge), der står over for "realisterne" (de gamle) – ligesom Elias, moralisten, og Akab, opportunisten. Det synes håbløst at nå til nogen gensidig forståelse, for modsætningerne er for store. Men når en af parterne sætter sig i den andens sted, er sand kommunikation og forsoning mulig. Hvor er det godt, at det sommetider er de unge, der tager det første skridt og kommer de ældre i møde!

Gensidig imødekommenhed

Mal 3,1-4.22-24

Hvilken opgave udfører Guds "budbringer"?

Hvad menes med at "vende hjerterne"?

Baggrund

Udsigten til, at generationskonflikten ikke er et uforanderligt vilkår, men at den kan overvindes, kan man også læse om i den sidste bog i Det gamle Testamente. Profeten Malakias melder en Guds budbringers ankomst, som skal berede vejen for Guds tilbagevenden til sit folk. Men Herrens dag fører dommen med sig (v. 2-5.19.23-24). Hvis man skal undgå den, må man omvende sig til Gud. "Vend om til mig, så vil jeg vende om til jer" (v. 7). Det var det, der var Elias' bøn: "Svar mig, Herre, svar mig, så dette folk kan erfare, at det er dig, Herre, der er Gud, og at du har vendt deres hjerte" (1 Kong 18,37).

Men budbringeren fremkalder ikke blot omvendelse til Gud, altså fornyelsen af pagten, tilbagevenden til fædrenes tro og overholdelse af loven (v. 22). Elias' virke medfører endnu en forandring: "Han skal vende fædres hjerte til deres sønner og sønners hjerte til deres fædre" (v. 24).

Elias sørger for, at Moseloven får sin betydning tilbage, idet han nemlig "vender forældres og børns hjerter til hinanden". Generationernes fremmedgørelse over for hinanden, som kan have indgribende betydning i ethvert samfund (sml. Es 3,4-5; Mika 7,6), kan blandt Guds folk føre til traditionstab og dermed true dets eksistens ... Kløften mellem den traditionsbevidste ældre generation og den unge generation, der åbent og begejstret interesserede sig for det nye, syntes uovervindelig ... Elias havde allerede klaret en lignende situation" (SEB 1151).

Til fordybelse

Hvad betyder udtrykket "vende hjertet"? Det kan 1) hænge sammen med folkets forsoning med Jahve eller 2) med senere generationers forbindelse til deres aner, idet pagten fornys eller 3) genoprettelse og fornyelse af familierelationer. I alle tre tilfælde er der tale om meget nære relationer.

"Elias er allerede kommet"

Matt 11,10-14;
17,10-13
Luk 1,13-17

På hvilken måde kan Johannes Døbers opgave sammenlignes med profeten Elias'?

Hvem er de "ulydige", og hvem er de "retfærdige"?

Baggrund

Den forventning, Malakias ytrede vedrørende Elias' genkomst, var almindelig på Jesu tid. Nogle mente, det var Jesus, der var Elias (Matt 16,14). Men Jesus henviste til Johannes Døber: "Ja, Elias skal komme og genoprette alt" (17,11).

Det, der menes med genoprettelse, skal forstås ud fra englens forkyndelse af Johannes' fødsel. Han beskriver Johannes' opgave som forløber for Messias som todelte: For det første vil han føre "mange af Israels børn ..... tilbage til Herren deres Gud" (Luk 1,16). Dernæst: "Han skal gå foran ham i Elias' ånd og kraft for at vende fædres hjerte til deres børn og give ulydige et retfærdigt sind og skaffe Herren et folk, der er gjort rede" (v. 17).

Det er den samme opgave, som Elias i sin tid udførte, og som Malakias havde varslet med henblik på den messianske tid. Og igen viser det sig, at omvendelse til Gud er tæt forbundet med generationernes forsoning med hinanden. Den oprigtige venden-sig-til Gud og generationernes gensidige interesse er to sider af samme sag.

Til fordybelse

Til forskel fra Malakias supplerer Lukas ikke "forældres venden-deres-hjerte til deres børn" med "børnenes venden-sig til forældrene", men han tilføjer "de ulydiges omvendelse til et retfærdigt sind" (v. 17). Det fremgår ikke tydeligt, hvem der regnes for ulydig, og hvem der er retfærdig – måske er det en antydning af, at ret og uret forekommer i alle generationer, hos ældre såvel som hos unge.

Til eftertanke

Hvor har jeg – i min familie, i menigheden eller mine omgivelser – oplevet forståelse og forsoning på tværs af generationer? Hvor kunne jeg ønske mig det? Hvad kan jeg bidrage med?

Elias-budskabet for vores tid

Ef 5,21; 6,1-4

I hvilket forhold står Paulus' formaninger til forældre og børn til Elias' virke?

Baggrund

På de såkaldte hustavler oplistes "de gensidige forpligtelser for de mennesker, der i antikken levede sammen i kristne husfællesskaber" (SEB 1746). Paulus indleder husordenen med en devise, der er gældende for alle: "I skal underordne jer under hinanden i ærefrygt for Kristus" (v. 21). Børnene formaner til at adlyde og have respekt for deres forældre, og fædre må ikke behandle deres børn uretfærdigt og ikke være årsag til, at børnene sætter sig op imod dem.

Til fordybelse

At have respekt for børns og unges personlighed og værdighed er ikke en moderne opfindelse. I sin omgang med børn, kvinder og outsiders viste Jesus altid respekt og stor imødekommenhed. Hans adfærd er målestok for kristen adfærd i familie, menighed og samfund.

Til anvendelse

Adventister ønsker at være med til at forberede verden på, at Jesus kommer igen. Set i det lys bliver Elias' budskab et forbillede for deres virke.

Til eftertanke

Hvordan kan jeg i Elias' ånd arbejde målrettet for, at ung og gammel kan leve sammen i en forsonlig atmosfære i min familie, min menighed og mine omgivelser?

Hvor har jeg selv brug for en Elias, der formaner mig til at vende mit hjerte til fædrene, sønnerne og døtrene?

Resumé

Spændinger og konflikter generationerne imellem kan være ødelæggende, men de kan også føre til et fornyet, dybt fællesskab, hvis generationerne af hele deres hjerte vender sig til Gud og hinanden.

Spørgsmål til drøftelse

- Indledende spørgsmål
Hvordan oplever I generationskonflikter i familien og i samfundet?
- Supplerende spørgsmål
I hvor høj grad er vores menighed også berørt af det?
Er det belastende for vores sameksistens?
- 1 Kong 18,15-20
Hvilke divergerende holdninger ligger der bag Akabs og Elias' heftige ordveksling?
Hvordan vurderer I en kompromissøgende pragmatiker som Akab i forhold til en principfast idealist som Elias?
- 1 Kong 19,1-4
Hvilken selverkendelse afslører sætningen: "Jeg er ikke mere værd end mine fædre?"
Har I gjort lignende erfaringer?
- Mal 3,22-24
Luk 1,16-17
Hvordan forstår I udtrykket, at forældre skal "vende hjerterne" til børnene og omvendt?
- Afsluttende spørgsmål
Hvor har I – i familie, menighed eller omgivelser – oplevet forståelse og forsoning generationerne imellem?
Hvordan kan vi bidrage til det?